

การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย

เขตอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทยอยู่ภายใต้การดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนานิคมอุตสาหกรรมทั่วไป รวมทั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อส่งเสริมการใช้แรงงานภายในประเทศ และขจัดปัญหาการหาที่ตั้งโรงงาน ปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและให้บริการค้ำต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ

เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมืออันหนึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นหลักในการพัฒนาเมืองและชุมชนใหม่ ดังนั้นการดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมฯ จะต้องประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การเคหะแห่งชาติ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้แก่

1. จัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรม
2. ปรับปรุงที่ดิน เช่น ก่อสร้างถนน ท่อระบายน้ำ โรงงานหรือสิ่งติดตั้งอันจำเป็นตลอดจนอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม
3. ให้เช่า ให้เช่าซื้อ และขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ ในนิคมอุตสาหกรรม

4. ร่วมทุนกับเอกชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

5. ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นประโยชน์แก่การนิคม

อุตสาหกรรมฯ

อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

1. สำรอง วางแผน ออกแบบ และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในนิคมอุตสาหกรรม

2. กำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรมที่ให้อนุญาตให้ประกอบในนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป

3. พิจารณาอนุญาตและควบคุมการก่อสร้างโรงงาน การติดตั้งเครื่องจักรและจดทะเบียนโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม

4. ตรวจสอบความเป็นอยู่ของแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม

5. ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรมในนิคม-อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ

6. ตรวจสอบและรับรองชนิดและปริมาณวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ในกรณีจำเป็นที่ต้องออกไปรับรองหรือในกรณีที่น่าเข้ามาในหรือส่งออกไปจากนิคมอุตสาหกรรม

7. กู้ยืมเงินหรือลงทุน

8. ออกพันธบัตร หรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

9. ป้องกันตรวจตราและควบคุมการลักลอบหนีภาษีในนิคมอุตสาหกรรม

10. จัดบริการและอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม

แผนนโยบายการดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรม

1. พิจารณาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โดยให้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแต่ละแห่งเป็นไปโดยถูกต้อง ประหยัดงบประมาณ และอำนวยความสะดวกให้มากที่สุด

2. พิจารณาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในทุก ๆ ภาคของประเทศ เพื่อเป็นการกระจายความเจริญไปยังชนบท

3. การกำหนดเลือกที่ตั้งนั้น จะพิจารณาหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่อำนวยการผลทางเกษตรกรรมสูง และจะให้มีการใช้แรงงานภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด

4. ให้การบริการในด้านต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักสะดวก รวดเร็ว และประหยัด โดยจะให้นักลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมเสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

การดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมฯ แบ่งออกเป็น

ก. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป

ข. เขตอุตสาหกรรมส่งออก

ก. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป เป็นการรวมกลุ่มให้ผู้ที่มิอาชีพในการผลิตทางอุตสาหกรรมเข้ามาดำเนินการผลิตอยู่ในบริเวณเดียวกัน โดยการจัดสรรที่ดินให้เกิดประโยชน์ มีการพัฒนาที่ดิน และแบ่งออกเป็นเขต ๆ ตามแผนการที่ได้วางไว้ล่วงหน้า จัดอำนวยความสะดวกในการคมนาคมต่าง ๆ จัดตั้งสาธารณูปโภคที่จำเป็น จัดสร้างโรงงานเพื่อขายหรือให้เช่าชื่อแก่ผู้ประกอบการผลิตอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทยคือนิคมอุตสาหกรรมบางซัน มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 686 ไร่ โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้เริ่มโครงการนี้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 และต่อมาได้โอนกิจการมาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อุตสาหกรรมที่เข้ามาอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบางซัน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทสะอาด (Clean Industry) มีน้ำเสียจากโรงงานน้อยจึงไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การนิคมอุตสาหกรรมฯ เป็นผู้จัดสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ และน้ำประปา เปิดให้นักลงทุนเช่าที่ดินเพื่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดสัญญาเช่า 10 - 20 ปี คิดอัตราค่าเช่าต่ำมากเมื่อเทียบกับราคาที่ดินในปัจจุบัน

นอกจากนิคมอุตสาหกรรมบางชิ้นแล้ว ได้มีการวางแผนระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 การนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้กำหนดที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งบริเวณส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 6 โครงการคือ โครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกอินบุรี (ลาดกระบัง) โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่น้ำหิ้งน้ำเสียดสมุทรสาครหรือคลองด่าน และโครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ นอกจากนี้ยังมีโครงการร่วมกับเอกชน ได้แก่ โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางปู โครงการนวนคร โครงการนิคมอุตสาหกรรมพาคอมรา สมุทรปราการ โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีการศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน ตลอดจนมาตรการในการดำเนินงาน การแบ่งเนื้อที่ในนิคมเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ เช่น บริเวณที่พักอาศัย บริเวณการค้า สถานที่พักผ่อน ระบบควบคุมสภาวะแวดล้อม ฯลฯ

ข. เขตอุตสาหกรรมส่งออก เนื่องจากยังไม่มี การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่เปิดดำเนินการ ขณะนี้เพียงแต่อยู่ในระหว่างดำเนินการขั้นต้น ซึ่งตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกไว้ คือ

1. การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกในท้องที่ใดให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและให้สีนแผนที่กำหนดเขตของเขตอุตสาหกรรมส่งออกไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกา

2. กิจการอุตสาหกรรมส่งออกที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ได้แก่ การผลิต การผสม หรือการประกอบผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งการบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การขนถ่าย การขาย หรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ตลอดจนการซ่อมแซมที่จำเป็นเกี่ยวกับการนั้นภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออก และให้จำกัดเฉพาะกิจการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นกิจการที่มีการลงทุนขึ้นใหม่ทั้งหมด
- 2) เป็นกิจการที่จะไม่เป็นผลกระทบกระเทือนหรือเสียหายต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ดำเนินการส่งออกอยู่แล้ว
- 3) วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูป หรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต้องเป็นของที่สามารถตรวจตราและควบคุมได้ง่าย
- 4) เป็นกิจการที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่น

ประเภทของกิจการอุตสาหกรรมที่จะอนุญาตให้ประกอบภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. ให้มีคณะกรรมการประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออก ประกอบด้วยผู้อำนวยการการนิคมอุตสาหกรรมฯ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนกรมสรรพสามิต ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องที่หรือผู้แทนกรมโยธาธิการ ในเมื่อเขตอุตสาหกรรมส่งออกอยู่ในหรือนอกเขตเทศบาลแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการ และผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรมฯ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมฯ มอบหมาย ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการฯ เกี่ยวกับเขตอุตสาหกรรมส่งออกนั้น และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติ

4. ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะได้รับ คือ

- 1) ได้รับงดเว้นการเสียภาษีขาเข้าและ/หรือ ภาษีการค้า สำหรับเครื่องจักรหรือวัตถุดิบที่จำเป็นต้องใช้ในกิจการที่ได้รับอนุญาต และเครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการก่อสร้างโรงงานตามที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ แต่เครื่องจักรหรือวัตถุดิบนั้นต้องไม่เป็นเครื่องจักรหรือวัตถุดิบที่ผลิตได้ภายใน

ประเทศซึ่งมีราคาใกล้เคียงกันกับราคารวมภาษีอากรและคุณภาพใกล้เคียงกับชนิดที่ผลิตนอกประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้ การนำเครื่องจักรหรือวัตถุดิบนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการฯ กำหนด ในกรณีที่มีชื่อเครื่องจักรซึ่งผลิตภายในประเทศให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายได้รับยกเว้นภาษีการค้า

2) ในกรณีที่ผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเครื่องจักร หรือวัตถุดิบเข้ามาในประเทศ หรือการงดเว้นอากรขาเข้าและ/หรือภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร หรือวัตถุดิบตามที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีความสมควรแก้ไขเงื่อนไขนั้นก็ให้อำนาจแก้ไขได้ และถ้าเครื่องจักรได้นำเข้ามาโดยชอบด้วยกฎหมายศุลกากรแล้ว จะกำหนดให้การแก้ไขนั้นมีผลย้อนหลังไปจนถึงวันนำเข้าก็ได้

3) ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะได้รับอนุญาตให้นำช่างฝีมือ หรือผู้ชำนาญการ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว เข้ามาในประเทศไทยได้ตามจำนวน และกำหนดระยะเวลาให้อยู่ภายในประเทศเท่าที่คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นสมควร รวมตลอดถึงคู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลดังกล่าวซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาอนุมัติ แม้จะเกินอัตราจำนวนคนเข้าเมืองหรือระยะเวลาให้อยู่ภายในประเทศที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

4) ผู้ประกอบอุตสาหกรรมส่งออกมีสิทธินำหรือส่งเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุนที่นำมาจากต่างประเทศ หรือเป็นเงินที่ผู้ประกอบการมีข้อผูกมัดตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิและบริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เว้นแต่ในกรณีที่บุคลากรชำระเงินมีปัญหายุ่งยากซึ่งต้องส่งเงินตราต่างประเทศสำรองไว้ อาจถูกจำกัดการนำหรือส่งเงินนั้นออกนอกประเทศชั่วคราว แต่ถ้าเงินลงทุนที่นำมาจากต่างประเทศให้นำ

เข้ามาเป็นเวลาสองปีแล้ว จะไม่ถูกจำกัดการส่งเงินลงทุนนั้นให้ต่ำกว่าร้อยละ ยี่สิบต่อปี และการส่งผลกำไรให้ต่ำกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีของเงินทุนที่ชำระแล้ว ที่นำมาจากต่างประเทศ

5. ข้อห้ามและบทกำหนดโทษสำหรับเขตอุตสาหกรรมส่งออก

1) ห้ามมิให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ภายในเขตออกไปจำหน่ายนอกเขตอุตสาหกรรมส่งออกภายในประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฯ ในกรณีที่มีการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ จะต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

2) ภายหลังจากเวลาทำการตามปกติ ห้ามบุคคลภายนอกอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกนอกจากผู้ประกอบอุตสาหกรรม พนักงานหรือลูกจ้างของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องอยู่ปฏิบัติงาน และได้รับอนุญาตจากอนุกรรมการและให้เข้าออกได้เฉพาะทางที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. การขออนุญาตเข้าประกอบกิจการอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะต้องยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการ และโดยอนุมัติของคณะกรรมการ จึงจะอนุญาตคำขอนี้

7. การก่อสร้างภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร แต่การอนุญาตและการควบคุมการก่อสร้าง เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

8. กรรมการ ผู้อำนวยการ อนุกรรมการ หรือพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบ

เอกสารหรือสิ่งของใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นได้ ซึ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะต้องให้ความสะดวกตามสมควร ถ้ามีผู้ขัดขวาง หรือไม่ให้ความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรี (ลาดกระบัง)

1. ประวัติความเป็นมา

เขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรีเป็นโครงการที่จะดำเนินการไปพร้อมกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปมีนบุรี ซึ่งรวมเรียกว่า โครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรี (ลาดกระบัง)

แต่เดิมนั้นการนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้จัดทำโครงการนิคมอุตสาหกรรมมีนบุรีขึ้นตามแผนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในบริเวณรอบ ๆ กรุงเทพฯ เพื่อเป็นแหล่งแรงงานให้แก่ประชาชน และเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการลงทุนทางอุตสาหกรรมด้วย โครงการนี้ได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการต่อไปได้เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2518 และในขณะเดียวกัน การนิคมอุตสาหกรรมฯ ก็ได้มีโครงการเขตอุตสาหกรรมส่งออกท่าเรือกรุงเทพฯ ซึ่งได้ศึกษาและจัดทำโครงการขึ้นต้นเมื่อเดือนตุลาคม 2517 โดยจะเช่าที่ดินในระยะยาวจากการท่าเรือแห่งประเทศไทย และนำมาพัฒนาเพื่อจัดตั้งเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งออก ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเขตอุตสาหกรรมส่งออกท่าเรือกรุงเทพฯ คือ จะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากเพื่อถมที่ดินซึ่งเป็นที่ลุ่มและบางตอนลึกถึง 6 เมตร โดยที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และจะต้องยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่การท่าเรือฯ คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงได้กำหนดเป็นหลักการให้มีเขตอุตสาหกรรมส่งออกในพื้นที่ของโครงการนิคมอุตสาหกรรมมีนบุรี ซึ่งได้จัดซื้อที่ดินจำนวน 1,007 ไร่ 2 งาน 63 ตารางวาไว้แล้วที่ลาดกระบัง จึงได้ปรับปรุงโครงการใหม่เพื่อให้ใช้บริการสาธารณูปโภคบาง

อย่างร่วมกัน แต่แบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่โดยเฉพาะ คือ เป็นพื้นที่สำหรับจัดตั้ง นิคมอุตสาหกรรมประมาณ 887 ไร่ และเขตอุตสาหกรรมส่งออกประมาณ 120 ไร่

2. วัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกมินบุรี (ลาดกระบัง)

1) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและวงการอุตสาหกรรมของประเทศไทยในแง่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดใหม่ ๆ เช่น อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และอุตสาหกรรมผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า เป็นการเพิ่มปริมาณเงินตราต่างประเทศและลดการเสียเปรียบทางดุลการค้าของประเทศ

2) เพื่อเป็นสิ่งจูงใจแก่นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศให้เข้ามาลงทุน ทั้งนี้เนื่องจากสิทธิพิเศษที่ผู้เข้ามาดำเนินการภายในบริเวณเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะพึงได้รับหลายประการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ซึ่งจะเป็นการช่วยลดอัตราการลงทุนและเพิ่มรายได้ประชาชาติของประเทศด้วย

3) การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้รวมอยู่ในพื้นที่เดียวกับนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปมินบุรี (ลาดกระบัง) จะช่วยประหยัดต้นทุนการพัฒนาในด้านการจัดบริการสาธารณูปโภคใช้ร่วมกัน และการใช้อาคารสำนักงานเขตอุตสาหกรรมส่งออกและนิคมอุตสาหกรรมแห่งเดียวกัน จะให้ความสะดวกในด้านบริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้มาก

3. หลักการดำเนินงาน

1) การแบ่งพื้นที่ที่ใช้ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ในบริเวณพื้นที่ 120 ไร่ เมื่อก่อสร้างเต็มโครงการแล้ว จะมีผู้เข้าดำเนินการประมาณ 170 ราย และประมาณว่าจะมีคนงานทั้งหมด 1,800 - 2,000 คน ใช้พื้นที่ในด้านต่าง ๆ คือ

(1) เป็นบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 75 ไร่

แบ่งเป็น

ก. โรงงานมาตรฐานที่การนิคมอุตสาหกรรม สร้างให้เช่า	14.0 ไร่
ข. โรงงานที่เอกชนสร้างขึ้นเอง	61.0 ไร่
(2) ถนน	29.0 ไร่
(3) ลานจอดรถและโรงซ่อมรถ	11.6 ไร่
(4) โรงกำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย	1.2 ไร่
(5) โกดัง	1.2 ไร่
(6) สวนและที่ว่าง	0.8 ไร่
(7) โรงอาหาร	1.2 ไร่

2) ระยะเวลาดำเนินการและงบประมาณที่ใช้ในโครงการ กำหนดใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 4 ปี ในปีแรกจะเป็นการสำรวจข้อมูลทาง เศรษฐกิจ วิศวกรรม และออกแบบวางผัง หลังจากนั้นจะใช้เวลาทำการก่อสร้างตามโครงการประมาณ 3 ปี คาดว่าจะเริ่มให้ผู้ลงทุนเริ่มเข้าดำเนินการ เข้าโรงงานมาตรฐาน หรือ เข้าที่ดินได้ในพ.ศ. 2521 ส่วนเงินลงทุนที่ใช้ในโครงการนี้ ส่วนหนึ่งได้จากงบประมาณประจำปี ตั้งแต่พ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2520 เป็นจำนวน 35.4 ล้านบาท อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเงินที่ขอกู้จาก แหล่งเงินต่างประเทศเป็นจำนวน 52.4 ล้านบาท

3) การเลือกประเภทอุตสาหกรรม ประเภทอุตสาหกรรม ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะต้องมีการศึกษาข้อมูลความต้องการของตลาด ต่างประเทศโดยทั่วไป และมีหลักใหญ่ในการพิจารณาประเภทอุตสาหกรรมที่ จะเข้ามาดำเนินการว่าควรจะเป็น

- (1) อุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงานมาก (Labour Intensive Industries)
- (2) อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Oriented Industries)
- (3) อุตสาหกรรมที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

(Viable Industries)

- (4) อุตสาหกรรมประเภทซึ่งใช้วัตถุดิบในประเทศหรือจากต่างประเทศที่ไม่สิ้นเปลืองค่าขนส่ง
- (5) อุตสาหกรรมประเภทที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (High Value Added)
- (6) อุตสาหกรรมประเภทที่ใช้วิธีการผลิตที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
- (7) อุตสาหกรรมที่ไม่ทำให้เกิดผลเสียทางสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เพื่อให้เขตอุตสาหกรรมส่งออกสามารถทำประโยชน์ได้เต็มที่ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ ส่งเสริมอุตสาหกรรม และเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคนิคการผลิตแบบใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่อไป

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความสนใจของบริษัทและโรงงานอุตสาหกรรมในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่ทำเรือ-กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน 2518 - 16 กรกฎาคม 2518 ปรากฏว่ามีอุตสาหกรรมที่สนใจจะมาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก แยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มสำเร็จรูป
2. เครื่องประดับ เพชร พลอย
3. เครื่องหนัง
4. เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ
5. เครื่องใช้ไฟฟ้า
6. เครื่องใช้ที่ทำด้วยดีบุกผสมตะกั่ว (Pewterware)
7. แวนตาและเลนส์
8. เครื่องเพอร์นิเจอร์
9. เครื่องหัตถกรรมและของที่ระลึก

10. นาฬิกาและอุปกรณ์
11. อาหารสำเร็จรูปแห้ง (Non-polluted Type)
12. ผลิตภัณฑ์จากไม้อัด

ผลการสำรวจดังกล่าวอาจนำมาใช้กับเขตอุตสาหกรรมส่งออก
มีนบุรี (ลาดกระบัง) ได้ด้วย เพราะจากการติดต่อกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
ที่เคยแสดงความสนใจในเขตอุตสาหกรรมส่งออกท่าเรือกรุงเทพฯ เมื่อเดือน
พฤศจิกายน 2519 ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ยังมีความสนใจ แม้จะอยู่ห่างจากบริเวณ
ท่าเรือกรุงเทพฯ ทั้งนี้ต้องการแต่เพียงความสะดวกเกี่ยวกับพิธีการศุลกากรและ
การขนส่งสินค้าระหว่างท่าเรือหรือท่าอากาศยานกับเขตอุตสาหกรรมส่งออก

นอกเหนือจากอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่แสดงความสนใจแล้ว
การนิคมอุตสาหกรรมฯ อาจพิจารณาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมและเป็น
อุตสาหกรรมประเภทสะอาด ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ให้เข้ามาอยู่ในเขตนี้ด้วย¹

4) นโยบายและแผนปฏิบัติการในการดำเนินงาน คณะกรรมการ
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง
เรียกชื่อว่า คณะกรรมการวางแผนนโยบายและแผนการดำเนินงานเขตอุตสาหกรรม
ส่งออก เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2519 ประกอบด้วยกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมฯ
ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน² ได้แก่
ผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ-
ส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทน-
สมาคมธนาคารไทย ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมไทย เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการ
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ

¹ โครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรี,
อัสสัณา , 36 หน้า

² "ข่าวการประชุมคณะกรรมการ กนอ.," วารสารกนอ. การ
นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 5 (กันยายน-ตุลาคม 2520); หน้า 16-17

คณะกรรมการชุดนี้ จะได้พิจารณาวางนโยบายและแผนการดำเนินงานตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งในขณะนี้ ได้ดำเนินการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมฯ และคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้พิจารณารับหลักการ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2519 โดยมีสาระสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขครอบคลุมเหนือไปจากกฎหมายเดิม คือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 สรุปได้คือ

1. ให้ กนอ. มีอำนาจเวนคืนที่ดินเพื่อให้ได้ที่ดินอันเหมาะสมตามความจำเป็นในการพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม

2. ให้ กนอ. สามารถร่วมทุนกับเอกชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออกได้สะดวก และภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้นกว่าเดิม

3. การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก ในขนาดที่ควรควบคุมดูแลให้เป็นไปด้วยดี โดยเอกชนเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด ควรบังคับให้ต้องได้รับความเห็นชอบจาก กนอ. ภายใต้เงื่อนไขที่ กนอ. จะสามารถเข้าไปควบคุมดูแลให้เป็นไปด้วยดีได้ ในการนี้อาจกำหนดให้ กนอ. ประกาศกรณีที่เหมาะสมและอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก หรือ คำเนินการโดยให้ใบอนุญาต

ผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจาก กนอ. ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวเท่านั้นจึงมีสิทธิ์ใช้ชื่อว่า "นิคมอุตสาหกรรม" หรือ เขตอุตสาหกรรมส่งออก

4. ให้ยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับชนิดและประเภทอุตสาหกรรมที่จะอนุญาตให้ประกอบในเขตอุตสาหกรรมส่งออก (ตามข้อ 48 ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339) โดยมอบให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ กนอ. ที่จะขีดหยุ่นได้เองตามสภาพความเหมาะสม

5. ให้ กนอ. ได้รับยกเว้นภาษีอากร ค่าธรรมเนียมฤชากรที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน ทรัพย์สิน อาคาร โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้าง เฉพาะที่สามารถ

แยกการใช้ที่ดิน ทรัพย์สิน อาคาร โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างในส่วนที่เป็น
ทรัพย์สินเพื่อการบริการ

6. การควบคุมดูแลการดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป
และเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขในก้านการก่อสร้าง
การประกอบกิจการ โรงงาน การผลิต ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กนอ. แม้ว่า
จะมีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(การผลิต มุ่งเฉพาะควบคุมให้ผลิตสินค้าตรงตามที่ขออนุญาต
ไว้ มิได้มีความหมายกว้างไปถึงชนิดของวัตถุดิบที่ใช้)

7. ระบุสิทธิประโยชน์ที่ กนอ. พึงให้แก่ผู้จะเข้ามาประกอบ
การอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ในด้านภาษีอากร โดยสรุปคือ

1) ของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการผลิตใน
โรงงาน ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ย่อมปลอดจากภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับ
การนำเข้าทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นรูปใด แต่มีเงื่อนไขว่า ของที่นำเข้ามาเพื่อ
การผลิตในโรงงานในเขตอุตสาหกรรมส่งออกนั้น ไม่ว่าจะผลิตเป็นอะไรหรือ
ยังคงสภาพเดิมไว้ จะต้องส่งออกไปต่างประเทศทั้งหมด เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตจาก กนอ. เป็นพิเศษ

2) ของที่เป็นของจากภายในประเทศ ไม่ว่าจะเดิมจะเข้ามา
จากต่างประเทศ หรือผลิตขึ้นภายในประเทศก็ตาม เมื่อส่งเข้าเขตอุตสาหกรรม
ส่งออก ให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เฉพาะเพื่อประโยชน์ใน
การคืนภาษีอากร และได้รับเงินยกเว้นค่าภาษีอากร แต่ยังไม่ถือว่าเป็นการส่ง
ออกโดยสำเร็จตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

3) ของที่นำเข้ามาผลิตแล้วส่งออกจากเขตอุตสาหกรรมส่ง
ออกไปต่างประเทศให้ปลอดจากภาษีอากรทั้งหมด

4) ของที่นำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกแล้ว เข้ามาใน
ราชอาณาจักรในสภาพเดิม ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าประเทศ ต้องเสียภาษีอากร
ในฐานะเป็นสินค้านำเข้า

5) ของที่นำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกแล้ว เข้ามาในราชอาณาจักรโดยเปลี่ยนสภาพ ไม่ว่าของนั้นมาจากต่างประเทศหรือเป็นของที่ส่งออกจากราชอาณาจักรเอง ให้เก็บภาษีอากรโดยถือตามสภาพ ราคาและอัตราอากรของของนั้นในวันนำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก ไม่ว่าของนั้นจะใช้วัตถุดิบจากภายในประเทศมากน้อยเพียงใด

6) ของที่มีการควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก (ของต้องจำกัด) ให้ถือปฏิบัติในการนำเข้าหรือส่งออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกตามกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์

7) ชิ้นส่วนวัสดุ เครื่องจักร ฯลฯ เพื่อจัดตั้งโรงงานในเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้ได้รับการยกเว้นภาษีโดยถือทำนองเดียวกันกับของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ถ้าชิ้นส่วนวัสดุ เครื่องจักร ฯลฯ เสียราคาและนำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกแล้วเข้ามาในราชอาณาจักร ก็ให้เสียภาษีตามสภาพราคาและอัตราอากร ในวันนำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก

8) กาก หรือวัสดุอื่นก็ตาม เมื่อจะนำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก

(1) ถ้าจะนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้เก็บภาษีตามสภาพ ราคา และอัตราอากร ตามกฎหมายศุลกากร

(2) ถ้าบริจาดให้ กนอ. เพื่อสาธารณประโยชน์ กนอ. อาจนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้โดยได้รับการยกเว้นภาษี

9) ภายในบริเวณเขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้ได้รับการยกเว้นภาษีการค้า ภาษีท้องถิ่น ฯลฯ

10) ภาษีเงินได้ของบริษัทผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้ได้รับการยกเว้นในระยะเวลา 5 ปีแรก นับแต่วันเปิดดำเนินการเขตอุตสาหกรรมส่งออกนั้น ๑

11) บุคคลที่ทำงานอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้ถือว่าเป็นบุคคลอยู่ภายในราชอาณาจักร เงินได้ของบุคคลนั้น ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามปกติ

สิทธิประโยชน์ด้านอื่น ๆ ของหน่วยงานอื่นและ กนอ. ให้ไว้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสินค้าขาออก จะรวมไว้ในที่แห่งเดียวกัน โดย กนอ. จัดพิมพ์ขึ้นแจกจ่ายเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ามาประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกทราบ และให้มีค่าบริการขึ้นในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาอยู่รวมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ รวดเร็วยิ่งขึ้น

8. อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ให้กำหนดเป็นของคณะกรรมการ กนอ. เพียงแห่งเดียวในกฎหมาย แต่ให้คณะกรรมการ กนอ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลให้ได้รับมอบหมายไปดำเนินการแทนได้

หลักการต่าง ๆ ดังกล่าวนี การนิคมอุตสาหกรรมฯ จะได้ดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง¹

5) ขั้นตอนการดำเนินการ เนื่องจากในขณะที่ทำการศึกษาเรื่องเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรี (ลาดกระบัง) นี้ ยังเป็นโครงการซึ่งอยู่ในขั้นเริ่มดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมฯ มีมติเห็นชอบโครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีนบุรี (ลาดกระบัง) เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2519 แล้ว ได้มีการจัดส่งโครงการฯ ไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานประมาณ และกระทรวงอุตสาหกรรมทราบ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอโครงการต่อคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจฯ พิจารณาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2520 เห็นชอบตามโครงการ และเสนอเรื่องไปยังนายกรัฐมนตรี

¹"ข่าวการประชุมคณะกรรมการ กนอ.," วารสาร กนอ. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2520), หน้า 39-42

เพื่อพิจารณานำเสนอกณะรัฐมนตรี ซึ่งในการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2520 ได้มีมติอนุมัติโครงการตามความเห็นของคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจฯ

4. ผลทางเศรษฐกิจและสังคมของเขตอุตสาหกรรมส่งออกอินบรี (ลาดกระบัง)

1) เป็นการส่งเสริมการส่งออกเพื่อนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และเป็นการแก้ปัญหาค่าขาดดุลทางการค้า ทั้งนี้เพราะเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะจัดบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตลอดจนบริการอื่น ๆ เพื่อความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่จะเข้าไปอยู่ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตมากขึ้นในอัตราต้นทุนที่ต่ำลง ซึ่งทำให้สามารถเข้าร่วมแข่งขันในการส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศได้

2) การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะช่วยลดพิธีการนำวัตถุดิบเข้าหรือส่งสินค้าสำเร็จรูปออก เนื่องจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกเป็นเขตควบคุมโดยเฉพาะ การลดพิธีการนำเข้าและส่งออกนี้ จะช่วยลดต้นทุนของสินค้าออก ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้มีการส่งออกมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการศันอากร และเป็นประโยชน์แก่ผู้ส่งออกที่ไม่ต้องชำระภาษีนำเข้าวัตถุดิบ ซึ่งจะได้รับลดหย่อนภายหลัง

3) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตในเขตอุตสาหกรรมส่งออก นอกจากสามารถนำวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้าผลิตและส่งออกแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศในกระบวนการผลิตได้เป็นจำนวนมาก และถ้าการส่งออกสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ก็จะเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรภายในประเทศได้มากขึ้น เป็นการเพิ่มความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ

4) การใช้มาตรการส่งเสริมการส่งออก โดยใช้ระบบจัดเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งกำเนินการได้ผลเป็นอย่างดีในต่างประเทศ จะมีส่วนช่วยลดการขาดดุลการค้า ซึ่งมีอัตราการขาดดุลเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และเป็นแหล่งรายได้เงินตราต่างประเทศในระยะยาว หลังจากที่ได้มีการขาดดุลการ-

ย่ำระเงินใน พ.ศ. 2518 เป็นจำนวนถึง 2.8 พันล้านบาท

5) เขตอุตสาหกรรมส่งออกนอกจากจะเป็นสิ่งจูงใจให้มีการลงทุนทางอุตสาหกรรมจากต่างประเทศแล้ว ยังจะเป็นแหล่งแรงงานให้ประชาชนมีงานทำ ประมาณว่าไม่ต่ำกว่า 1,800 - 2,000 คน เพราะเน้นในค่านอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก มีผลทำให้บริเวณใกล้เคียงมีอาชีพอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และยังเป็นการศึกษาอบรมให้คนงานมีความรู้ทางเทคนิคในการผลิต เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่าง ๆ และยกระดับคุณภาพของคนงานด้วย

ปัญหาของเขตอุตสาหกรรมส่งออกจากการดำเนินงานที่พึงพิจารณาและหนทางแก้ไข

1. การขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล

ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมฯ โดยรับโอนนิคมอุตสาหกรรมบางชิ้นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเริ่มต้นโครงการตั้งแต่ พ.ศ. 2512 ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปเพียงแห่งเดียว ซึ่งมีเนื้อที่เพียง 700 ไร่ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยได้มีแนวคิดในค่านนิคมอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ พ.ศ. 2502¹แล้ว และได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมไปศึกษาดูงานพัฒนานิคมอุตสาหกรรมร่วมกับผู้แทนของประเทศสมาชิกองค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชียอื่น ๆ คือ สาธารณรัฐจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี เนปาล และฟิลิปปินส์ ตั้งแต่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน 2506² ซึ่งในที่สุดประเทศในแถบเอเชียก็ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมคิดเป็นพื้นที่ต่อจำนวนพลเมืองทั้งหมด ดังตารางที่ 7

เฉพาะเขตอุตสาหกรรมส่งออกในสาธารณรัฐจีน ตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกที่เกาซุง เมื่อ พ.ศ. 2509 สาธารณรัฐเกาหลี ตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกที่เมฆาน

¹บรรณาธิการ, วารสาร กนอ. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 1 (ตุลาคม-กุมภาพันธ์ 2519), ปกหลัง

²พัฒน์ บาปุยะวาทย์, เรื่องเดิม, หน้า 1

ตารางที่ 7 : พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในประเทศต่าง ๆ เมื่อ พ.ศ. 2513¹

ประเทศ	จำนวนพลเมือง (ล้านคน)	พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม (ไร่)
สาธารณรัฐเกาหลี	31.5	142,500
สาธารณรัฐจีน	15.0	10,900
สิงคโปร์	2.1	15,500
มาเลเซีย	10.5	11,000
ไทย	34.4	700

เมื่อพ.ศ. 2513 และในฟิลิปปินส์ตั้งขึ้นที่บาตาน เริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2516 จะเห็นได้ว่า ประเทศอื่น ๆ ซึ่งเริ่มมีแนวคิดในค่านี้นี้ในระยะเวลาใกล้เคียงกับประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งขึ้นเรียบร้อยและประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยได้มีการตั้งแห่งที่ 2 และ 3 ตามลำดับ แต่ประเทศไทยก็ยังเป็นโครงการในขั้นเริ่มต้น และกว่าจะสามารถเปิดดำเนินการให้เอกชนเข้าไปประกอบกิจการได้ในราว พ.ศ. 2522 จากระยะเวลาที่ผ่านมา กิจการด้านอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความสามารถของภาคเอกชน

สำหรับรัฐบาลซึ่งควรจะให้ความสนับสนุนนิคมอุตสาหกรรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม (เช่น ความแออัดในตัวเมือง การจราจรคับคั่ง สภาวะแวดล้อมเป็นพิษ ฯลฯ) และเพื่อชักจูงการลงทุน ตลอดจนเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า กลับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร และก่อให้เกิดปัญหาคือ

¹ ประทีป จันทรเขตต์, "การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน,"
วารสาร กนอ. 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2519), หน้า 8

ก. ขาดเงินทุนในการดำเนินการ แม้โครงการเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะได้มีการพิจารณาหลายปีแล้ว ต้องรอเงินงบประมาณแต่ละปี จึงไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้ เฉพาะค่าจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาปรับปรุงก็ต้องใช้เงินจำนวนมาก การรอเงินงบประมาณแต่ละปียิ่งทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นตามลำดับ และทำให้การดำเนินงานต้องล่าช้าโดยไม่จำเป็น

ข. ความล่าช้าของระบบราชการ การตัดสินใจดำเนินงานตามโครงการ จะต้องได้รับอนุมัติตามขั้นตอนของราชการ จากตัวอย่างโครงการนิคมอุตสาหกรรมมินบุรี (ลาดกระบัง) ได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่ 25 มกราคม 2518 จัดซื้อที่ดินได้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2519 และเมื่อคณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรมเห็นชอบในโครงการซึ่งจะรวมเขตอุตสาหกรรมส่งออกไว้ด้วยตามที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ เสนอ ต้องดำเนินการเรื่องตามสายงานให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณา หลังจากนั้นจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติการดำเนินงานตามโครงการเมื่อ 11 พฤษภาคม 2520 ใช้เวลาดังกล่าวประมาณ 2 ปีเศษ จึงจะเริ่มดำเนินงานอย่างจริงจังได้ ระยะเวลาที่ล่าช้าย่อมทำให้ข้อมูลที่ทำการสำรวจไปแล้วแตกต่างจากสภาพความเป็นจริง ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น และโอกาสในการลงทุนก็สูญเสียไปด้วย

ค. รัฐบาลขาดนโยบายที่แน่นอน สังเกตได้จากในระยะเวลาที่มีการถอนฐานทัพของสหรัฐอเมริกาจากสนามบินอู่ตะเภา สัตหีบ นักวิชาการทั้งหลายซึ่งได้สังเกตเห็นประโยชน์ของเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่จะได้รับทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้ให้ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากสนามบินอู่ตะเภาในด้านนี้ จึงได้มีการพิจารณาที่จะจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกขึ้นในสวนหนึ่งของสนามบินเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษาวิจัยและเหมาะสมสำหรับเขตอุตสาหกรรมส่งออกในด้านการศึกษาสินค้าหรือวัตถุพิเศษทางอากาศ จะช่วยให้สะดวกรวดเร็ว เช่นเดียวกับเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่เมืองแชนนอน สาธารณรัฐไอร์แลนด์ และที่เกาะชุง สาธารณรัฐจีน และอาจจะเป็นโอกาสในการส่งสินค้าออกประเภทอาหารหรือผลไม้จากจันทบุรี ดังเช่นที่กระทำในอิสราเอล รวมทั้งจะช่วยประหยัดเงินงบ-

ประมาณในการบำรุงรักษาสนามบินขนาดใหญ่ขึ้นด้วย

ในขณะที่เขวกันก็ได้มีการพิจารณาใช้ท่าเรือน้ำลึกที่สัตหีบ ซึ่ง สหรัฐฯ ได้จัดสร้างไว้ มีทั้งหมด 5 ท่า ใช้ในกิจการทหาร 3 ท่า ที่เหลือ อีก 2 ท่า ได้เสนอเพื่อใช้ประโยชน์ทางการพาณิชย์ ถ้าจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม ส่งออกที่อู่ตะเภา ก็จะได้ประโยชน์จากการขนส่งทางเรือด้วย ไม่ต้องเสีย เวลาขนถ่ายสินค้าจากเรือใหญ่ลงเรือเล็ก นำเข้ามายังท่าเรือกรุงเทพซึ่งประสบ ปัญหาเรือขนาดใหญ่ไม่สามารถจอดเทียบท่าได้ เพราะร่องน้ำไม่ลึกพอ ซึ่งจะ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายแก่ผู้ส่งออก ถ้าสามารถขนสินค้าจากเรือเข้าสู่โรงงาน ได้ทันที แต่ในขณะนี้ทั้งสนามบินอู่ตะเภาและท่าเรือน้ำลึกสัตหีบ ก็ยังคงอยู่ใน ความดูแลของกองทัพเรือเพื่อใช้ประโยชน์ในการทหารต่อไป

โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ซึ่งจะจัดให้มีเขต- อุตสาหกรรมส่งออกด้วย ในขณะนี้ได้มีโครงการจัดตั้งขึ้นที่แหลมฉบัง (ชลบุรี) เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแห่งใหม่ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมฯ ฉบับที่ 4 อย่างไรก็ตามโครงการนี้ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงตาม นโยบายของรัฐบาลได้ สาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่แล้วมาอาจจะ เป็นเพราะ ในระยะ 3 - 4 ปีมานี้ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง และ นโยบายได้เปลี่ยนไปตามผู้บริหาร จึงทำให้การดำเนินงานไม่ก้าวหน้าเพราะ ต้องรอคูนโยบายของรัฐบาลด้วย

ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลอาจแก้ไขได้ คือ ในด้าน การขาดเงินทุนดำเนินการเพราะต้องรอเงินงบประมาณประจำปี ซึ่งเป็นจำนวน ไม่เพียงพอ รัฐบาลก็ควรจัดหาแหล่งเงินกู้ระยะยาว ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และ ควรจะมีระยะปลอดหนี้หลายปี เพื่อให้เขตอุตสาหกรรมส่งออกสามารถเลี้ยงตัว เองได้โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณของประเทศ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่เป็น เพียงค่าเช่า ไม่มีการขายที่ดิน ในระยะแรกของการเปิดดำเนินการจึงอาจจะ ขาดทุน และอาจจะต้องใช้เวลาในการคืนทุน แต่ในระยะยาวก็คงจะมี รายได้คุ้มกับการดำเนินงานตามสมควร เมื่อมีจำนวนโรงงานเข้ามาตั้งเต็มตาม

ตามโครงการ และอัตราค่าเช่าที่เพิ่มสูงขึ้นตามระยะเวลา ในขณะนี้โครงการนิคมอุตสาหกรรมมินบุรี (ลาดกระบัง) ใ้กู้เงินจากธนาคารโลกเป็นจำนวนเงิน 95 ล้านบาท (4.75 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) โดยมีกำหนดระยะเวลาให้คืนเงินกู้จำนวน 20 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 และระยะปลอดหนี้ 5 ปี เป็นแห่งแรก

ในด้านความล่าช้าของระบบราชการ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่จะเร่งรัดการลงทุนให้มากขึ้น ก็ควรจะเร่งพิจารณาโครงการนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ให้เร็วขึ้นด้วย เพื่อให้การนิคมอุตสาหกรรมฯ จะได้ดำเนินการต่อไปได้ดังเช่นในกรณีของการส่งเสริมการลงทุน รัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทในการพิจารณาโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนอย่างมาก เห็นได้จากการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีจากหลายกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ เพื่อที่จะให้การพิจารณาอนุมัติเป็นไปโดยรวดเร็ว แต่ในกรณีของเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพียงแต่เร่งการพิจารณาให้เร็วขึ้นและตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลงบ้าง

ส่วนปัญหาในด้านการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลบ่อยครั้งนั้น ถ้ารัฐบาลมีเสถียรภาพมั่นคง ปัญหานี้ก็คงจะขจัดไปได้เช่นกัน

2. ปัญหาการลงทุนจากต่างประเทศ

แม้ว่าการลงทุนจากต่างประเทศจะเป็นสิ่งจำเป็นของประเทศ ก็เป็นประโยชน์ต่อดุลการชำระเงิน และเป็นโอกาสที่จะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้แก่แรงงานในประเทศ รวมทั้งวิธีการจัดการสมัยใหม่ แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงด้วย คือ ในการลงทุนใด ๆ นั้น ผู้ลงทุนจะต้องคิดถึงผลตอบแทนซึ่งจะต้องมากกว่าที่ลงทุนไป ผลตอบแทนนี้อาจเป็นในรูปของกำไร เงินปันผล หรือดอกเบี้ยที่จะส่งกลับออกไปต่างประเทศ ดังนั้นเงินที่ส่งเข้ามาลงทุนจึงเท่ากับเป็นเงินทุนชั่วคราวและจะหมดไปในระยะยาว ถ้าไม่มีการนำเข้ามาใหม่หรือขยายการลงทุนเพิ่มเติม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการจูงใจให้มี

การลงทุนจากต่างประเทศอยู่เสมอ เพื่อทดแทนทุนที่นำกลับออกไป เป็นปัญหาว่าเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะจูงใจให้เกิดการลงทุนเพื่อส่งออกได้เพียงไร เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกกันมาก่อนและประสบความสำเร็จพอสมควร อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และให้ผลตอบแทนสูงก็ย่อมจะถูกดึงออกไปแล้ว เป็นส่วนมาก นอกจากนี้ปัจจัยประกอบการตัดสินใจในการลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านก็ค่อนข้างจะได้เปรียบประเทศไทย ดังเช่นประเทศสิงคโปร์ ซึ่งแม้จะไม่มีเขตอุตสาหกรรมส่งออก มีแต่นิคมอุตสาหกรรม แต่นโยบายของประเทศเป็นเมืองท่าเสรีไม่มีการเก็บภาษีขาเข้าอยู่แล้ว จากการศึกษาเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ โดยยูเนียนแบงก์แห่งสวิสเซอร์แลนด์ ได้วิเคราะห์ว่า

"ชาวสิงคโปร์เป็นคนที่ได้รับการฝึกฝนอบรมให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดในบรรดาประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลดำเนินนโยบายการลงทุนอุตสาหกรรมที่มั่นคงและแน่นอน ในด้านค่าจ้างแรงงานก็ถูกกว่าคนงานในยุโรปและญี่ปุ่นถึงร้อยละ 50 และผลงานก็สามารถผลิตได้สูงกว่าคนงานในยุโรปถึงร้อยละ 70 ส่วนสภาพทางภูมิศาสตร์ก็อยู่ใจกลางของตลาดในภาคพื้นเอเชีย"¹

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงจุดเด่นของประเทศเพื่อนบ้านในการดึงดูดการลงทุน ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับประเทศไทย จะเห็นว่าประเทศไทยยังล้าหลังในเรื่องอุตสาหกรรม เสียเปรียบในเรื่องความชำนาญในการประกอบการอุตสาหกรรม ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจในระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมาไม่อำนวย ถ้าไทยไม่เร่งสร้างสิ่งจูงใจต่าง ๆ โอกาสที่จะดึงดูดการลงทุนก็จะยิ่งลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกซึ่งต้องใช้ทุนในการผลิตจำนวนมาก มีการผลิตที่ได้มาตรฐาน และมีความรู้ในด้านการตลาดระหว่างประเทศด้วย บริษัทที่มีความพร้อมในทุกด้านเช่นนี้ มักจะเป็น

¹หนังสือพิมพ์ธุรกิจเมืองไทย, 20-26 มิถุนายน 2520, หน้า 11

บริษัทจากต่างประเทศ ซึ่งในระยะเริ่มแรกนี้ ถ้าสามารถจูงใจให้เกิดการร่วมทุนจากบริษัทในต่างประเทศก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการเร่งรัดการส่งออก นอกจากนี้อัตราค่าจ้างแรงงานภายในประเทศก็ยังมีอัตราต่ำกว่าประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ประกอบกับยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อาจอำนวยให้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมอย่างมาก ซึ่งถ้านักอุตสาหกรรมได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังแล้ว ก็จะช่วยให้มีการพัฒนาการส่งออกอย่างกว้างขวางได้

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความสนใจของบริษัทต่าง ๆ ในการที่จะเข้ามาดำเนินการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่ท่าเรือกรุงเทพฯ เมื่อเดือนมิถุนายน 2518 ปรากฏว่าได้มีบริษัทที่สนใจ แยกได้เป็นประเภทต่าง ๆ 12 ประเภทตามที่ได้อธิบายมาแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการแสดงว่าเขตอุตสาหกรรมส่งออกได้ก่อให้เกิดความสนใจที่จะลงทุน แต่เนื่องจากเป็นการจัดตั้งแห่งแรกจึงไม่สามารถประมาณความต้องการที่จะเข้ามาของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม วิธีที่จะดึงดูดความสนใจให้เข้ามาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออกโดยเร็ว ได้แก่

1) ให้สิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่งออกภายในระยะเวลาที่กำหนด นับแต่เริ่มเปิดดำเนินการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดนี้ไปแล้ว อาจจะให้สิทธิประโยชน์ลดลงหรือไม่ให้เลย วิธีนี้จะช่วยให้ผู้สนใจรีบเร่งเข้ามาลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อจะได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่ เพราะถ้าเข้าไปอยู่ช้า ในปีหลัง ๆ ก็จะได้สิทธิประโยชน์น้อยลง

2) ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องเขตอุตสาหกรรมส่งออกในหมู่ผู้ลงทุน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างกว้างขวาง สำหรับในต่างประเทศ อาจอาศัยสถานทูตของประเทศต่าง ๆ ในประเทศไทย ทูตพาณิชย์ หรือสถานทูต หรือศูนย์สำรวจการลงทุน ให้เป็นผู้เผยแพร่ โดยอาจทำเป็นรายละเอียดต่าง ๆ แจกจ่ายไปในหมู่นักธุรกิจ แสดงข้อมูลที่

สำคัญบางประการ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนด้วย เช่น อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ นโยบายของรัฐบาล สภาพทางภูมิศาสตร์ ความสะดวกสบายต่าง ๆ วิธีนี้มีความสำคัญมากประการหนึ่ง ซึ่งจะเห็นว่าเขตอุตสาหกรรมส่งออกของไอร์แลนด์ได้เน้นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ และได้ประสบความสำเร็จมาแล้ว สำหรับในประเทศจะต้องให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างทั่วถึง โดยอาศัยหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรม ตลอดจนสมาคมอุตสาหกรรมและสมาคมการค้าต่างๆ ด้วย

3) ให้สิ่งจูงใจให้มีการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เช่น

- การยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบที่จะนำมาผลิตเพื่อส่งออก และอาจจะยกเว้นภาษีขาออกให้ด้วย
- มีบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์และมีบริการความสะดวกในด้านการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศ
- ให้ความสะดวกในด้านการบริหาร การติดต่อหน่วยราชการต่าง ๆ
- มีอาคาร โรงงานมาตรฐานรวมทั้งที่พักสินค้าให้เช่าในอัตราพอสมควร
- ระดับค่าจ้างแรงงานต่ำ ซึ่งอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในขณะนี้เพียงวันละ 25 บาท (อัตราใหม่เป็นวันละ 28 บาท)
- การอนุญาตให้นำช่างเทคนิค ผู้ชำนาญการชาวต่างประเทศเข้ามาได้เป็นพิเศษ
- อนุญาตให้มีการส่งเงินลงทุน ผลกำไร กลับไปต่างประเทศได้

- มีเงินทุนใหญ่เพื่อปลูกสร้างอาคาร โรงงานหรือใช้
เป็นทุนในการส่งออก

ทั้งนี้สิ่งจูงใจที่ให้แก่อุตสาหกรรมส่งออกควรมีพอ ๆ หรือมากกว่าเขต-
อุตสาหกรรมส่งออกในต่างประเทศให้แก่นักลงทุนต่างประเทศ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ สิทธิประโยชน์ในด้านภาษี
ที่ให้แก่นักลงทุนจากต่างประเทศ และในเขตอุตสาหกรรมส่งออก บรรดา
ภาษีอากรที่ได้รับยกเว้นนั้น เท่ากับเป็นส่วนที่รัฐขาดรายได้ที่จะนำไปใช้ใน
ด้านต่าง ๆ ดังนั้นภาษีอากรส่วนที่ขาดไปนั้น จึงควรจะได้รับผลเท่ากับหรือ
มากกว่าที่รัฐจะนำรายได้ส่วนนั้นไปใช้ประโยชน์เอง นั่นคือ กิจกรรมที่เข้ามา
ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ควรจะเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างประโยชน์
ให้แก่ส่วนรวมได้มากพอสมควร ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เจือ
ไนในการนำเงินกลับคืน ก็ควรจะมีการจำกัดระยะเวลา หรืออาจจะกำหนด
ให้มีการส่งกลับคืนในอัตราที่ลดลงในระยะยาว แต่ถ้ามีการเพิ่มหรือขยาย
การลงทุนก็อาจจะเพิ่มให้ตามสมควร เป็นที่น่าสังเกตว่า "กิจการในลักษณะ
สาขา (Branch) ของบริษัทในต่างประเทศจะมีการนำเงินกลับประเทศ
มากกว่ากิจการในลักษณะบริษัทในเครือ (Subsidiary) " ¹ ซึ่งการคัด
เลือกกิจการก็ควรจะได้้นำไปพิจารณาด้วย

สิ่งที่ควรสนับสนุนในแง่การลงทุนอีกด้านหนึ่งคือ การลงทุนจาก
ภายในประเทศโดยจัดให้มีการศึกษาวิจัยถึงอุตสาหกรรมที่มีลูทางส่งออกได้ดี
ซึ่งอาจจะกระทำโดยหน่วยงานอื่นเสนอให้ผู้ที่สนใจลงทุนได้เลือกลงทุน และ
พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ การลงทุนจากในประเทศ
จะเป็นทางหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงในเสถียรภาพทางการเมืองและ
เศรษฐกิจ ให้ความมั่นใจแก่นักลงทุนที่ยังลังเลต่อการตัดสินใจอันเนื่องจาก

¹ อุดม เกิดพิบูลย์, การลงทุนต่างประเทศในไทย, โรงพิมพ์
พิมพ์เขต กรุงเทพฯ 2518, หน้า 52

ภาวะการณ์ภายในประเทศเมื่อ 3 - 4 ปีก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ควรจะมีกำหนดเวลาเพื่อเร่งให้ผู้ลงทุนรีบเข้ามาลงทุนโดยเร็ว จะได้ใช้สิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่

3. การคาดการณ์สภาพตลาดต่างประเทศฝักพลาด

จากการคัดเลือกอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก อาจเห็นว่าอุตสาหกรรมนั้นมีตลาดดีในปัจจุบันจึงยินยอมให้เข้าประกอบการ แต่ในระยะต่อไปอาจจะมีปัญหาในด้านการตลาด เช่น มีผู้ผลิตมากมาย ทำให้ราคาคงต่ำ สินค้าล้นตลาด หรือความนิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป ดังเช่นกรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอซึ่งเคยได้รับความสนใจในการส่งเสริมอย่างมาก เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่ต่างประเทศนิยมเข้ามาลงทุน เนื่องจากค่าจ้างแรงงานต่ำ และต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ต่อมาเมื่อตลาดหดตัวลง อันมีสาเหตุจากการจำกัดโควตานำเข้าในหลายประเทศ และมีการแข่งขันในต่างประเทศมาก แต่ก็มี การขยายกำลังการผลิตภายในประเทศมาก เพื่อที่จะลดต้นทุนต่อหน่วยลง ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในประเทศและนอกประเทศ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และการขึ้นราคาน้ำมัน ทำให้ความต้องการสินค้าประเภทนี้ลดลง จึงเป็นเหตุให้สินค้าล้นตลาด และเงินทุนต้องไปจมในสินค้านั้นจำนวนมาก ซึ่งใน พ.ศ. 2519 เชื่อว่ามีสินค้าสิ่งทอค้างอยู่ในประเทศประมาณ 4,000 ล้านตารางหลา โดยที่มีกำลังผลิตได้ประมาณปีละ 1,100 ล้านตารางหลา¹ จึงเป็นปัญหาที่หลายฝ่ายต้องดำเนินการแก้ไข

ถ้าสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะเป็นผลเสียอย่างมาก เพราะการส่งวัตถุดิบเข้ามามาก เมื่อผลิตเป็นสินค้าแล้วไม่สามารถส่งออก ก็จะทำให้ประเทศขาดดุลการค้ายิ่งขึ้น และถ้านำเข้า

¹หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, 15 มิถุนายน 2520, หน้า 10

มาจำหน่ายภายในประเทศก็มีผลเสียเช่นกันคือ การแย่งตลาดกันเอง ดังนั้น การคัดเลือกอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการส่งเสริมการลงทุนเช่นกัน ควรจะมีการสำรวจข้อมูลด้านการตลาดที่ดี เนื่องจากสินค้าบางอย่างอาจเจริญเติบโตเป็นอย่างดีในระยะ 2 - 3 ปี เท่านั้น เมื่อเป็นที่นิยม หรือมีคู่แข่งมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่แข่งที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ในต่างประเทศ ก็จะไม่สามารถขายต่อไปได้อีก เกิดการอิ่มตัว ถ้าจะมีการพิจารณา ก็ควรที่จะศึกษา ลู่ทางไว้ด้วยว่า ถ้าสินค้าประเภทนี้อิ่มตัว บริษัทจะมีแนวทางเปลี่ยนไปผลิต อย่างอื่นแทนได้หรือไม่ และสินค้าใหม่นั้นจะมีตลาดรองรับหรือไม่ด้วย

ปัญหาเรื่องตลาดสินค้าที่ผลิตในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เป็น เรื่องที่สำคัญ เพราะสินค้าที่ผลิตแล้วไม่สามารถจำหน่ายได้ ก่อให้เกิดการ สูญเสียอย่างมาก ทั้งในต้นทุนและเวลา และเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของ ประเทศด้วยดังที่เกิดขึ้นในกรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอ การพิจารณาจึงจำเป็นต้องทำด้วยความรอบคอบ มิใช่เห็นแก่ภาวะตลาดในปัจจุบันเท่านั้น

4. การลักลอบนำสินค้าหนีภาษีและการทุจริตคดีชอบต่าง ๆ

เนื่องจากสินค้าที่ผลิตในเขตอุตสาหกรรมส่งออกย่อมมีต้นทุน การผลิตสินค้าต่ำกว่าการผลิตภายนอกเขตดังกล่าวโดยทั่วไป เพราะ สามารถนำวัตถุดิบเข้ามาโดยไม่เสียภาษี จึงอาจจะมีการลักลอบนำสินค้าที่ ผลิตได้เข้ามาจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งโดยปกติแล้วการจะนำเข้ามา จำหน่ายภายในประเทศ จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการบริหาร เขต อุตสาหกรรมส่งออก และจะต้องเสียภาษีในการนำเข้า เช่น เกี่ยวกับการนำ สินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ หรือในการนำวัตถุดิบเข้า อาจมีสินค้าประเภท อื่นร่วมนำเข้ามาด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี อนึ่ง เขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่งอยู่ห่างจากท่าเรือหรือท่าอากาศยาน อาจเป็นไปได้ที่จะมีสินค้าสูญหาย ระหว่างการขนส่ง และอาจจะเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ แม้ว่า จะมีการควบคุมการนำสินค้าเข้าหรือออกจากเขตก็ตาม ถ้าไม่สามารถป้องกัน

การลักลอบได้ การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกก็จะมีประโยชน์อันใดเลย และยังเป็นทางทำลายเศรษฐกิจอย่างมากด้วย คือสินค้าก็มิได้ส่งออก ค่าภาษีที่ควรจะเรียกเก็บจากสินค้าเข้าหรือภาษีอื่น ๆ ก็ขาดหายไป เรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งคือ การนำสินค้าที่ผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศหรือส่งออก เช่น ยาเสพติด ซึ่งแม้จะมีปริมาณนำเข้าหรือส่งออกเพียงเล็กน้อย ก็มีมูลค่ามหาศาล และจะทำให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่เขตอุตสาหกรรมส่งออกอย่างมาก จำเป็นจะต้องหามาตรการที่รัดกุม อาทิเช่น

1) ในการคัดเลือกกิจการ จะต้องพิจารณากิจการที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไว้วางใจได้ หรือมีหลักประกันที่น่าเชื่อถือ และจะต้องระบุโทษในการลักลอบหรือทุจริตให้สูงพอด้วย

2) คณะกรรมการหรือผู้บริหารเขตอุตสาหกรรมส่งออกควรจะรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมทางการค้าด้วย ทั้งนี้เพราะระบบราชการและการค้าย่อมมีเป้าหมายที่ต่างกัน คณะกรรมการฯ ควรจะมีผู้แทนทางการค้าซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกด้วย เพื่อให้จะให้คำแนะนำในค่านนี้ได้ตามสมควร

3) เจ้าหน้าที่ส่วนราชการจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่รู้เห็นเป็นใจกับพ่อค้า หรือเห็นแก่สินจ้างรางวัลใด ๆ จะต้องทำตัวเป็นกลาง และให้บริการแก่ผู้ประกอบการต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกัน ในเรื่องนี้ควรจะมีการคัดกรองดูแลให้ทั่วถึงอยู่เสมอ

4) ในการขนส่งสินค้าระหว่างท่าเรือกับเขตอุตสาหกรรมส่งออก ตามระเบียบเกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า¹ ให้ใช้วิธีมัดลวดประทับตราตะกั่วที่หีบห่อของ หรือถ้าเป็นของบรรจุกระสอบ ก็ให้ใช้ผ้าใบคลุมยานพาหนะ แล้วมัดลวดประทับตราตะกั่วที่ผ้าใบกับเชือกที่ร้อย หรือ

¹ประกาศกรมศุลกากร ที่ 7/2520 เรื่องระเบียบเกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า

ถ้าขนโดยตู้คอนเทนเนอร์ ก็ให้มีคลอวคประหัทตราตะกั่วที่ประคองตู้คอนเทนเนอร์
ระเบียนนี้้นำมาเข้ากับเขตอุตสาหกรรมส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้
คอนเทนเนอร์ จะช่วยให้การขนถ่ายสินค้ามีความรวดเร็ว สะดวกและประหยัด
เวลาในการบรรจุหีบห่อ และสิ่งสำคัญคือ สามารถป้องกันการถูกขโมยสินค้าใน
ระหว่างขนส่งได้เป็นอย่างดี เพราะสินค้าจะถูกบรรจุอยู่ในคอนเทนเนอร์ตลอด
เวลา ระบบการขนส่งในช่วงดังกล่าวควรมอบให้บริษัทใดบริษัทหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ
เช่น อาจจะเป็นองค์การ ร.ส.พ. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ แทนที่จะให้แต่ละ
บริษัทจัดการเอง นอกจากนั้นยังจะเป็นประโยชน์ในการส่งออกด้วย คือ รวบรวม
บรรดาสินค้าออกจากแต่ละบริษัท บรรจุคอนเทนเนอร์ ขนไปลงเรือเพื่อส่ง
ไปต่างประเทศ ส่วนการแยกสินค้านำส่งให้ลูกค้าแต่ละราย ตัวแทนในต่าง
ประเทศจะเป็นผู้จัดการให้¹ วิธีนี้จะเป็นการสะดวกและปลอดภัยมากกว่า และ
จะทำให้ประหยัดค่าขนส่งในการส่งออกด้วย

5) เกี่ยวกับสินค้าผิดกฎหมาย ขึ้นอยู่กับ การตรวจค้นของพนักงาน
ศุลกากรร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพนักงานของการนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่
ประจำอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

5. การเก็งกำไร การค้าโดยปกติแล้ว

การค้าโดยปกติแล้วต้องมีการเสี่ยงเพื่อมุ่งหวังผลกำไร แต่ถ้า
เป็นการเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลเสียแก่ส่วนรวมก็จำเป็นต้องมีการยับยั้ง เช่น
ในกรณีของกิจการที่ยังไม่แน่ใจในตลาดต่างประเทศของตนว่ามีมากน้อยเพียงใด
ถ้าจะให้เสียระหว่างอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปกับเขตอุตสาหกรรมส่งออก
ผู้ผลิตย่อมเลือกเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพราะมีต้นทุนต่ำกว่าอย่างแน่นอน
ประโยชน์ที่จะได้รับคือไม่ต้องเสียภาษีวัตถุดิบนำเข้า สามารถเก็บสินค้าไว้
ได้นาน เพราะไม่มีกำหนดเวลา ไม่จำเป็นต้องรีบส่งออก ถ้าผลิตมากเกินไป

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย, "ระบบการขนส่งด้วยคอนเทนเนอร์,"
วารสารเศรษฐกิจรายเดือน, กันยายน 2519, หน้า 89, 97

ความต้องการของตลาดต่างประเทศ ก็อาจจะขออนุญาตนำเข้ามาจากจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งแม้จะต้องเสียภาษีนำเข้าก็ยังมีต้นทุนต่ำกว่าปกติ เพราะสามารถลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลงได้รวมทั้งค่าดอกเบี้ย ทำให้เขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร เพราะผู้ผลิตไม่มีเจตนาที่จะส่งออกอย่างแท้จริง เพียงแต่ต้องการได้ประโยชน์จากเขตอุตสาหกรรมส่งออก เป็นการกีดกันผู้ที่ต้องการส่งออกอย่างแท้จริง และอาจจะทำให้เกิดผลเสียจากการส่งวัตถุดิบเข้ามามากเกินความจำเป็น เมื่อส่งออกไม่ได้เพราะสภาพตลาดไม่อำนวย หรือไม่ต้องการส่งออกเพราะราคาในประเทศสูงกว่าก็ตาม ย่อมจะมีผลทำให้ขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นเมื่อไม่สามารถส่งออก เป็นสิ่งที่ต้องป้องกันและหาทางควบคุม เช่น กำหนดโควตาไว้ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีเจตนาดังกล่าว ควบคุมปริมาณการนำสินค้าเข้าให้พอเหมาะแก่การผลิต มิให้มีการสั่งเข้ามาเกินความจำเป็น

6. ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่

1) ข้อบกพร่องของกฎหมาย ประกาศของคณะปฏิบัติฉบับที่ 339 เนื่องจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกยังไม่เคยจัดตั้งขึ้นเลย นับแต่ประกาศฯ นี้มีผลบังคับใช้ จึงยังไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่เมื่อจะเริ่มดำเนินการจึงเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้สมควรที่จะมีการแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นให้รัดกุมยิ่งขึ้น อาทิเช่น การระบุว่าคณะอนุกรรมการ เขตอุตสาหกรรมส่งออกจะต้องเป็นผู้แทนส่วนราชการนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติอาจจะไม่เป็นการเหมาะสม เพราะในเขตอุตสาหกรรมส่งออกแต่ละแห่งอาจจะประสบปัญหาที่แตกต่างกัน ผู้แทนหน่วยราชการที่กำหนดอาจไม่มีความจำเป็นที่จะเกี่ยวข้องด้วย เช่น ผู้แทนกรมโยธาธิการ ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องถิ่น เนื่องจากเมื่อจัดตั้งเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งออกแล้ว การนิคมอุตสาหกรรมฯ หรือโดยอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการจะเป็นผู้อนุญาตและควบคุมการก่อสร้างได้เอง แต่ถ้าในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกแห่งนั้น อาจจะประสบปัญหาในด้านค่าธรรมเนียมขนส่ง ต้องการให้มีผู้แทนจากกระทรวงคมนาคมเข้า

มาร่วมเป็นอนุกรรมการเพื่อช่วยแก้ปัญหา ก็ไม่อาจจะทำได้ เพราะกฎหมาย
ไม่ได้ระบุไว้ ดังนั้นเพื่อให้ได้คณะกรรมการที่เหมาะสม ควรเปิดโอกาสให้
สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการได้ตามความจำเป็นมากกว่า หรือ ในกรณี
วัตถุดิบนำเข้า กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมฯ ระบุว่าไม่ต้องเสียภาษีขาเข้า
ดังนั้นถ้าใช้วัตถุดิบจากในประเทศก็ควรจะต้องไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าเช่นกัน
(กฎหมายไม่ได้ระบุ) แต่ถ้าเป็นสินค้าประเภทไม้ ซึ่งกฎหมายศุลกากรระบุว่า
จะต้องเสียภาษีขาออก ถ้าเป็นการส่งออกโดยนำเข้ามายังเขตอุตสาหกรรม
ส่งออก เป็นปัญหาว่าจะต้องเสียภาษีหรือไม่ ถ้าถือตามกฎหมายศุลกากรว่า
ต้องเสียภาษีขาออก เมื่อผลิตสินค้าขึ้นส่งออกไปนอกประเทศก็จะต้องเสียภาษี
อีกครั้งเพราะกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมฯ มิได้ระบุว่าจะยกเว้นภาษีขา
ออกให้ ซึ่งก็ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่ต้องการลด
ต้นทุนสินค้าที่ส่งออก เพื่อให้สามารถแข่งขันในด้านราคาได้ แต่ถ้าถือว่าไม่
ต้องเสียภาษีขาเข้าเพราะเป็นวัตถุดิบนำเข้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เมื่อ
ผลิตเป็นสินค้าส่งออกไปนอกประเทศ ยังคงต้องเสียภาษีขาออกตามกฎหมาย-
ศุลกากร ก็จะเป็นการขัดกับหลักการที่ว่า เขตอุตสาหกรรมส่งออกเป็นเขต
ปลอดภาษี (Free Duty Tax) จึงควรจะมีการแก้ไขโดยการระบุว่ายก
เว้นภาษีขาออกด้วย

ข้อบกพร่องของกฎหมายดังกล่าวนี้ ควรจะได้มีการพิจารณาทบทวน
แก้ไขให้เหมาะสมเพื่อลดปัญหาในการตีความตามกฎหมาย เพื่อจะให้ประโยชน์
แก่ฝ่ายใดก็ตาม

2) อำนาจของคณะกรรมการ การบริหารงานส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ
กับการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไป ส่วนคณะกรรมการประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีอำนาจ
หน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายและให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการใน
กิจการที่เกี่ยวกับเขตอุตสาหกรรมส่งออก แต่ในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม
ส่งออกแต่ละแห่งต้องการผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยแก้ไขปัญหากัน

เกิดขึ้นในการจัดตั้ง ถ้าผู้แทนหน่วยราชการนั้นไม่มีอำนาจหน้าที่เพียงพอที่จะ
 ดำเนินการใด ๆ ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะนำมาช่วยแก้ไขปัญหานั้น และยังจะทำให้
 เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน เพราะจะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ
 กรรมการแล้วจึงจะส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบอีกครั้ง ซึ่งใน
 ทางปฏิบัติแล้วไม่เป็นการเหมาะสม เพราะเขตอุตสาหกรรมส่งออกเน้นในด้าน
 ความสะดวกรวดเร็วต่าง ๆ ทั้งในด้านการดำเนินงานและให้บริการเพื่อขจัด
 ความล่าช้าต่าง ๆ ของระบบราชการ ดังนั้นควรจะมีการแก้ไขให้เหมาะสม
 โดยกำหนดให้เป็นคณะกรรมการประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออก มีอำนาจที่จะ
 ดำเนินการใดก็ตามที่เหมาะสม เมื่อปฏิบัติแล้วเพียงแต่รายงานให้คณะกรรมการ
 การนิคมอุตสาหกรรมฯ ทราบเพื่อมิให้เกิดความล่าช้า ถ้าคณะกรรมการ
 การนิคมอุตสาหกรรมฯ ไม่เห็นด้วย จึงจะพิจารณาแก้ไข

3) ปัญหาในด้านทำเลที่ตั้ง แม้จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ
 แล้วก็ตาม อาจเกิดปัญหาดังเช่นที่เกิดในต่างประเทศ เช่น เขตอุตสาหกรรม
 ส่งออกที่เมืองเกาซุง ใช้บริเวณติดท่าเรือเพื่อสะดวกแก่การขนส่ง แต่ก็มีปัญหา
 ในด้านความแออัดของการจราจร การขาดแคลนที่พักคนงาน เพราะที่ดินมีราคา
 สูงซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเช่นเดียวกันถ้ามีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่ทำเรือ
 กรุงเทพฯ แต่กระนั้นก็ดี การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่مينบุรีก็อาจจะมี
 ปัญหาในด้านการขนส่งสินค้าระหว่างท่าเรือและเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซึ่ง
 อาจจะมีปัญหาในเรื่องการลักลอบต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว การอยู่ห่างจาก
 ย่านชุมชนนั้นก็อาจเป็นปัญหาในด้านแรงงานไม่สะดวกในการมาทำงาน แต่ก็
 อาจแก้ไขได้โดยการจัดบริการรถรับส่ง

4) ปัญหาการจัดหาที่ดิน ความยุ่งยากในการจัดหาที่ดินตาม
 ระเบียบของราชการ นอกจากจะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น งบประมาณ
 ในการจัดซื้อที่ดิน การเลือกทำเลที่ตั้ง สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความ
 สะดวกในการขนส่งสินค้าเข้าออก เป็นต้น ที่ดินที่มีความเหมาะสมในด้าน
 ต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์มักจะมีราคาแพงมาก และมีอุปสรรคในการจัดซื้อเพราะ

มีการแก่งกำไรหรือเจ้าของที่ดินไม่ต้องการขาย หรือเป็นที่ดินของส่วนราชการอื่น เช่น ในกรณีของโครงการเขตอุตสาหกรรมส่งออกท่าเรือกรุงเทพ ไม่สามารถจัดตั้งได้ เพราะกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของการท่าเรือแห่งประเทศไทย และในระยะยาวการทำเรือฯ อาจต้องการที่ดินนั้นไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการท่าเรือ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่สูญเปล่าได้ ส่วนการแก่งกำไรและเจ้าของที่ดินไม่ต้องการขายนั้นก็ เป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดตั้งได้ อาจทำให้เสียเวลาในการเจรจาต่อรองทำให้งานล่าช้า หรือถ้าเป็นการซื้อที่ดินจำนวนมาก แต่ติดขัดที่เจ้าของที่ดินรายเดียวก็อาจทำให้การจัดซื้อที่ดินนั้น ล้มเหลวได้ ดังเช่น การจัดซื้อที่ดินตามโครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกผืนบุรี (ลาดกระบัง) ซึ่งต้องประกาศซื้อที่ดินถึง 6 ครั้ง

ระเบียบการจัดหาที่ดินของทางราชการนั้น อาจทำได้หลายวิธี อาทิเช่น การประกวดราคา การสืบราคา และการเวนคืนที่ดิน ข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธีก็แตกต่างกันไป คือ

การประกวดราคาหรือการประกาศจัดซื้อที่ดิน เป็นการสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ ไม่ต้องออกไปหาผู้ขายเอง ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ขายทุกคน และเพื่อให้ได้ราคาต่ำที่สุด แต่ในทางตรงข้ามก็อาจก่อให้เกิดการแก่งกำไร ซึ่งจะทำให้ได้ที่ดินราคาแพงกว่าปกติ เพราะเจ้าของที่อาจมิได้เป็นผู้เสนอราคาเอง และอาจต้องใช้เวลา ถ้าไม่ได้ที่ดินตามเงื่อนไขที่ต้องการ

การสืบราคา อาจทำให้ได้ที่ดินในราคาต่ำ สะดวกแก่การซื้อได้ในเวลารวดเร็ว แต่ก็ยังเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตได้ง่าย และไม่ เป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินทั่วไป

การเวนคืน ช่วยลดปัญหาในการจัดซื้อ และได้สถานที่ที่เหมาะสม ในราคาพอสมควร แต่อาจไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดิน และจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหลายฝ่าย

การจะใช้วิธีใดก็ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในแต่ละสถานที่ด้วยการประกาศจัดซื้อที่ดินนั้นได้ใช้ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมและเขตส่งออก มีนบุรี (ลาดกระบัง) แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะต้องประกาศถึง 6 ครั้ง จึงได้ที่ดินตามความต้องการ ส่วนการสืบราคาจะเป็นประโยชน์ที่จะได้ราคาต่ำกว่าวิธีแรกและมีปัญหาน้อยกว่าถ้าตัดปัญหาการทุจริตได้ เพราะเป็นการซื้อจากเจ้าของที่ดินโดยตรง ถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ในภายหลังก็ควรจะใช้วิธีนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการนี้โดยเฉพาะ ส่วนการเวนคืนนั้น ในขณะนี้ยังไม่มีการให้อำนาจแก่การนิคมฯ ที่จะดำเนินการได้ แต่ถ้าไม่วิธีอื่นใด หรือหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นทำเลที่เหมาะสมที่สุดหรือมีความจำเป็นอย่างมาก ก็ควรจะพิจารณาให้อำนาจการนิคมฯ ในการเวนคืนที่ดิน อย่างไรก็ตามควรจะเป็นวิธีสุดท้ายที่ใช้

5) ปัญหาอันอาจเกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เนื่องจาก การปฏิบัติงานในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกันหลายหน่วย เช่น เจ้าหน้าที่ของนิคมอุตสาหกรรมฯ เจ้าหน้าที่ของเขตอุตสาหกรรมส่งออกโดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่กองตรวจคนเข้าเมือง ฯลฯ ถ้าแต่ละฝ่ายยังต้องทำงานโดยขึ้นกับสังกัดเดิม ต้องรออนุมัติ ก็จะทำให้การทำงานล่าช้า และถ้าหากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขาดประสิทธิภาพ หรือทำงานแบบระบบราชการ ขาดความคล่องตัว ก็จะเป็นผลเสียแก่ธุรกิจที่มาติดต่อ และไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้าเป็นไปได้ตัวแทนหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เข้ามาประจำในเขตอุตสาหกรรมส่งออกนั้น ควรให้อำนาจพิจารณาหรืออนุมัติเรื่องได้ตามสมควร ถ้าเป็นเรื่องตามระเบียบปกติ ไม่จำเป็นต้องรออนุมัติจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งควรจะได้มีการตกลงในหลักการ เบื้องต้นไว้ เพื่อลดความล่าช้า และปิดความรับผิดชอบต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังอาจมีปัญหาอื่น ๆ เกิดขึ้นได้อีก ซึ่งจะเห็นได้ชัดยิ่งขึ้นเมื่อได้ลงมือดำเนินงานแล้ว ปัญหาที่กล่าวมาแล้วเป็นเพียงการคาดคะเน

และพิจารณาในหลักการว่า ถ้าปฏิบัติแล้วจะเป็นปัญหาประการใด ถ้าได้มีการเตรียมรับสถานการณ์ไว้บ้าง แม้ว่าปัญหานี้ อาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม ถ้าเกิดขึ้นก็จะได้มีวิธีแก้ไข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวนโยบายการบริหารเขตอุตสาหกรรมส่งออกว่าจะมีการวางแผนไว้ได้ดีเพียงไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องรอดูต่อไป